

Yritysvaikutusten arviointi: Horninkadun saneeraus

Tausta

Horninkatu on yksi keskeisimmistä Salon kaupunkikeskustan kaduista, jonka varrella on asutuksen lisäksi kivijalkaliikkeitä, kauppatori sekä taksikoppi. Alueen käyttö on erityisen vilkasta kesäaikaan, kun kauppatorin aukioloajat ovat laajemmat ja myyjiä huomattavasti talvikautta enemmän. Kesällä myös torstaiset iltatorit tuovat paljon ihmisiä alueelle. Horninkadulla sijaitsee myös taksitolppa, jonka suhteen suurin tarve kohdistuu viikonloppuihin.

Horninkadun saneerauksen yhteydessä uusitaan katu ympäristön lisäksi kadun kuivatus eli hulevesiverkosto sekä saneerataan runkovesijohto. Työmaan haitan minimoimiseksi jäteveden runkoviemärit saneerataan sujuttamalla, jolloin ei tarvitse niiden osalta tehdä kaivua. Tällä saadaan säästettyä työmaan rakennusaikaa. Kiinteistöjä kannustetaan samassa yhteydessä uusimaan omat vesi- ja viemäriiliitynnät rakennuksilta runkolinjoihin.

Merkittävimmät haitalliset vaikutukset yritystoiminnalle aiheutuvat rakennusaikana. Saneerauksen lopputuloksella tavoitellaan kävelypainotteisempaa ympäristöä, joka toteutuessaan parantaa alueen houkuttelevuutta sekä mahdollistaa katualueen monipuolisen käytön. Tällä arvioidaan olevan pitkän tähtäimen positiivisia vaikutuksia yritystoimintaan. Ajoväylän kaventaminen parantaa kadun turvallisuutta ohjaten läpiajoliikenteen kulkemaan suurempien väylien kautta. Vesihuollon saneerauksen myötä putkirikkojen ja muiden kiinteistöjen toimintaa häiritsevien vikojen todennäköisyys vähenee.

Kadun saneeraus voi vaikuttaa merkittävästi kivijalkaliikkeiden ja toriyritysten toimintaan. Vaikutukset ovat usein moninaisia ja voivat olla erityisen haastavia pienyrityksille, jotka ovat riippuvaisia asiakkaiden helpon saavutettavuuden ja spontaanien ostosten varassa.

Yritysvaikutusten arviointityötä varten on hyödynnetty yrittäjille suunnatun webropol-kyselyn vastauksia sekä virallisen kuulemisen yhteydessä tulleita palautteita. Palautteen perusteella ensimmäiseen nähtävillä olleeseen katusuunnitelmaan tehtiin muutoksia, jotka on kuvattu tässä arvioinnissa.

Rakennusaikana tunnistetut vaikutukset yritystoiminnalle

Saneeraustyö heikentää liikkeiden ja torin saavutettavuutta jalankulkijoille, autoilijoille ja joukkoliikenteen käyttäjille sekä liikkeiden tavarantoimittajille. Saneeraustyö vaikuttaa sekä yleiseen saavutettavuuteen katualueiden sulkemisen kautta että pysäköintitilan puuttumiseen saneerauksen aikana. Saavuttavuuden heikentyminen voi vaikuttaa yritysten asiakasmäärään erityisesti satunnaisten kävijöiden osalta.

Horninkadun varrella on useita palveluyrityksiä, jotka ovat toiminnassaan riippuvaisia vesihuollon toimivuudesta. Vedenjakelun keskeytykset kiinteistöille liitostöissä ovat lyhyitä, ja niistä ilmoitetaan ennakoita.

Taksiyrittäjille sekä muulle autoliikenteelle saneeraustyön aikainen merkittävin haitta on taksikopin tilapäinen siirtyminen remontin aikana sekä ajoväylän sorapäällysteisyys, kunnes urakka on edennyt päällystystöihin saakka.

Torin kannalta kesä on parasta kauppaa-aikaa ja torilla on kesäaikaan myös paljon tapahtumia. Merkittävin tapahtuma on kesän Iltatorit, jotka tuovat torille kesätorstaisin tuhansia kävijöitä. Katusaneeraus vaikuttaa torin toimintaan erityisesti pysäköintipaikkojen vähenemisen kautta, sillä torikauppa voi saneerauksen ajan jatkuva muuten täysin normaalisti.

Rakennusaikaisten haittojen vähentäminen

Rakennusaikaisia haittoja pystytään vähentämään hyvällä suunnittelulla ja rakentamisen pilkkomisella sopiviin kokonaisuuksiin. Urakan yksityiskohtien suunnittelu on kesken ja punnintaa on tehty kahden erilaisen toteutustavan välillä. Saneeraustyön aikataulutuksella ja etenemisellä on

vaihtoehdosta riippuen erilaiset vaikutukset kivijalkaliikkeisiin ja takseihin kuin torin käytettävyyteen ja esimerkiksi iltatorien järjestämiseen.

Katusaneerauksesta aiheutuvia haittoja voidaan ehkäistä mm. hyvällä työmaasuunnittelulla, kyltityksillä ja ajantasaisella viestinnällä. Näihin tullaan kiinnittämään rakennusvaiheessa erityistä huomiota.

Pohdittavana olleet toteutustavat

Horninkadun saneerauksen toteuttamista on punnittu kahden eri rakentamistavan välillä. Tarkastelussa ovat olleet kadun saneeraus osissa sekä saneeraus siten, että kaikki kaivuutyö tehtäisiin ensimmäisenä vuotena.

Toteutustapa 1: Katu saneerataan osissa aloittaen Inkerinkadun suunnasta

Tässä toteutustavassa saneeraus aloitetaan Horninkadun päästä Inkerinkadun suunnasta, josta se etenee vaiheittain kohti toria. Ensimmäisenä vuonna ehditään käytännössä saneerata valmiiksi Horninkadun pohjoispää sekä Helsingintien risteysalue. Työ jatkuisi seuraavan vuoden osissa kohti ympyräparkkia.

Hyödyt: Normaali torikauppa voi jatkua Salon torilla voi jatkua kesän normaalisti lukuun ottamatta parkkipaikkojen vähenemistä urakan ajaksi. Ympyräparkki on käytössä. Torin tapahtumille urakan toteuttaminen tämän vaihtoehdon mukaisesti olisi paras vaihtoehto. Iltatorit voisivat jatkua kesän 2025 normaalisti ja kesän 2026 aikana saneeraustyö vaikuttaisi lähinnä iltatorien kirppikseen. Taksien osalta haitat osuisivat ensimmäiseen vuoteen, jonka jälkeen liikenne pääsisi taksikopilta sujumaan normaaliin tapaan. Kaupungin syysmarkkinoiden osalta toteutusta pitää muuttaa saneerauksen aikana.

Haitat: Osa kerrallaan katu on käytännössä kokonaan pois liikennekäytöstä, millä on vaikutusta kivijalkaliikkeiden ja torin saavutettavuuteen.

Toteutustapa 2: Koko Horninkadun kaivuutyöt tehdään samalla kertaa

Toteutustavassa kaksi saneeraus tehtäisiin siten, että koko vesihuollon ja huleveden urakka ajoitettaisiin ensimmäiseen kesään, jonka jälkeen katu olisi sorapeitteinen pintatöiden ajan. Katua voitaisiin todennäköisesti pitää osin auki.

Hyödyt: Kadun alaiset vesihuollon ja huleveden viemäröinnin työt saadaan tehtyä ensimmäisen saneerausvuoden aikana. On mahdollista, että osa Horninkadusta ja parkkipaikoista voitaisiin pitää avoimena liikenteelle urakan aikana ja näin helpottaa kivijalkaliikkeiden toimintaa.

Haitat: Tässä toteutustavassa suurin kärsijä on tori ja siellä pidettävät tapahtuma. Käytännössä torilla jouduttaisiin toimimaan kaksi kesäkautta poikkeusolosuhteissa, eikä suurempia tapahtumia (Iltatorit, Markkinat) olisi mahdollista ainakaan täydessä mittakaavassa järjestää. Katuympäristö olisi kaikkineen keskeneräinen ja ilmeeltään karu koko saneeraustyön ajan.

Alustava toteutusaikataulu

Valmistelutyössä on päädytty Horninkadun saneerauksen toteuttamiseen tavan yksi mukaan, minkä on todettu aiheuttavan kokonaisuutena vähäisemmät haitat kuin toteutustavan kaksi.

Yleisesti urakka on tarkoitus kilpailuttaa samalla kertaa koko hankkeen osalta 2025–2026. Urakoitsijalle annetaan välitavoitteita ja bonusta, mikäli työt valmistuvat nopeammin. Samalla periaatteella myös sakko on normaalia isompi, mikäli työt viivästyvät asetetuista tavoitteista.

Vanha vesijohto on käytössä koko ajan. Kiinteistöille tulee katko veden jakelussa ainoastaan, kun kytketään kiinteistö uuteen vesijohtoon. Tämän katkon pituus on arviolta noin yhden vuorokauden, lisäkatkoja saattaa tulla, mikäli kiinteistöille menevät putkistot uusitaan myös. Katkoksista ilmoitetaan etukäteen. 2026 aikataulua saadaan nopeutettua, mikäli keliolosuhteet sallivat vesihuolto- ja hulevesilinjan työt torikatu-Raatihuoneenkatu osuudella jo 2025 loppuvuoden aikana.

Hornikatu normaalisti käytössä 2025 välillä Torikatu-Raatihuoneenkatu sekä Helsingintie-Inkereenkatu osuudelta 1.6.2025 alkaen. Koko katu on käytössä syksyllä 2026.

Alustavat ajatellut välitavoitteet:

- Osuudelta Inkereenkatu-Helsingintie valmis **2025 toukokuun** loppuun mennessä.

- Helsingintie-Torikatu valmis **2025 lokakuun** loppuun mennessä siten, että R-kioskin ja Torikadun välisen osuuden saneeraus alkaa vasta iltatorikauden päättyessä elokuun puolivälissä.
- Torikatu-Raatihuoneenkatu valmis **2026 syyskuun** loppuun mennessä

Alustava toteutussuunnitelma

- Huhti-toukokuu 2025: Inkereenkatu-Helsingintien osuus Horninkadusta on työmaa alueena, jolloin ainoastaan kiinteistöihin ajo sallittu sekä kävely yhteys liikehuoneistoihin olemassa. Taksikoppi on saneerauksen väliaikaisessa paikassa. Tarkka aika määräytyy urakan etenemän mukaan. Kesäkuun alussa osuus olisi normaalissa käytössä.
- Kesä-lokakuu 2025: Helsingintie-Torikadun osuus Horninkadusta on työmaa-alueena (kiinteistöjen seinä - torin jalkakäytävän torin puoleinen reuna). Kiinteistöihin ajo ainoastaan Rummunlyöjäkadun puolelta ja Torin kioskien huoltoajo torialueen kautta. Liikehuoneistoihin kulkuyhteys ainoastaan kävellen. Lokakuun alussa osuus normaalissa käytössä.
- Huhti-Syyskuu 2026: Torikatu-Raatihuoneenkadun osuus Horninkadusta on työmaa-alueena (kiinteistöjen seinä - torin jalkakäytävän torin puoleinen reuna). Kiinteistöihin ajo Torikadun tai Raatihuoneenkadun kautta. Liikehuoneistoihin kulkuyhteys ainoastaan kävellen. Ympyräparkki pois pysäköintikäytöstä. Pyritään avaamaan heti kun työmaa tilanne sen sallii. Syyskuun loppuun mennessä koko urakka valmis.

Saatu palaute katusuunnitelmaan 1. nähtävillä olo

Horninkadun katusuunnitelmaluonnosta pidettiin nähtävillä 21.10.-4.11.2024 välisen ajan.

Muistutukset pyydettiin toimittamaan kirjallisena kaupungin kirjaamoon viimeistään 4.11. klo 16 mennessä. Määräaikaan mennessä saapui 11 muistutusta. Lisäksi aiheesta pidettiin yleisötilaisuus Salon kaupungintalolla keskiviikkona 30.10.

Muistutuksissa ja yleisötilaisuudessa useimmin esiin nousseet asiat olivat:

- pysäköintipaikkojen lukumäärä (ne eivät saa vähentyä)
- kääntyvien kaistojen tarve Horninkadun ja Helsingintien risteykseen
- taksipaikkojen määrä
- pyörätien tarpeellisuus
- Horninkadun pohjoisosan kadun leveys

Muita esiin nousseita asioita olivat mm.

- vetovoiman lisääminen ja sille tavoitteen asettaminen
- wow-efektin tarve
- terassien mahdollistaminen yrityksille
- Horninkadun muuttaminen yksisuuntaiseksi
- leveämmät kävelytiet Helsingintien sillalle
- sähköiset pollarit liikenteen katkaisuun
- suojateiden toteutus korotettuna
- saneerauksen ajoitus mieluiten syysmarkkinoiden jälkeen
- kiinteistöjen sisäänajoväylät jätettävä riittävän väljiksi
- Kivan eteen tilaa taksiasiakkaiden jättöön
- työmaan suunnittelu niin että mahdollisimmat pienet haitat alueen yrittäjille
- viherkaistan läpi pitää päästä kulkemaan
- liikuntaesteisten paikkojen lukumäärä
- sähköauton latauspisteiden tarve
- kaupunkivisio 2035 päivitystarve
- Horninkatu varsinkin kesäaikaan rauhaton
- pyöräpysäköintiä esitetty liikaa
- skooteille pysäköintipaikat
- mihin taksipaikat rakentamisen ajaksi
- onko torille ajo huomioitu
- alkoholimyynnin salliminen torialueella

Lisäksi toivottiin hankesuunnittelua kaupungin ja kiinteistönomistajien kesken ja tavoitteen asettamista pitkällä aikavälillä.

Palautteen johdosta tehdyt muutokset suunnitelmaan

Katusuunnitelmaluonnokseen tehtiin päivityksiä saadun palautteen perusteella. Päivitetty katusuunnitelma asetetaan uudelleen nähtäville joulukuun aikana.

Katusuunnitelmaan tehtiin seuraavat päivitykset:

- Raatihuoneenkadun ja Helsingintien väliselle osuudelle lisättiin 5 pysäköintipaikkaa sekä 2 liikuntaesteisille tarkoitettua pysäköintipaikkaa. Pysäköintipaikkoja on nyt 74 + 5 LE (nykytilanne 78+5 LE)
- Helsingintien ja Inkerinkadun väliselle osuudelle lisättiin 3 pysäköintipaikkaa
- Horninkadun ja Helsingintien risteysaluetta muutettiin niin, että kaksi autoa sopii ryhmittymään rinnakkain
- Taksipaikkojen lukumäärää nostettiin 7 paikasta 18 paikkaan
- Pyörätie muutettiin yhdistetyksi pyörätieksi ja jalkakäytäväksi
- Pyörätien muutoksen jälkeen jää enemmän tilaa yritysten terasseille
- Horninkadun pohjoisosaa levennettiin
- Skooteille esitetty oma paikka
- R-kioskin viereinen suojatie muutettu korotetuksi
- Kivan edustaa muokattiin niin, että muodostui jättöpaikka
- Viherkaista läpikuljettava

Saatu palaute katusuunnitelmaan 2. nähtävillä olo

Horninkadun katusuunnitelmaehdotusta pidettiin nähtävillä 9.12.-31.12.2024 välisen ajan.

Muistutukset pyydettiin toimittamaan kirjallisena kaupungin kirjaamoon viimeistään 31.12. klo 14 mennessä. Määräaikaan mennessä saapui 10 muistutusta.

Muistutuksissa esiin nousseet asiat:

- Säilyykö Horninkadun ja Helsingintien risteyksessä (torin suunnasta tultaessa) kaksi kaistaa
- Bussipysäkin tarve Horninkadulla
- Onko yhdistetty pyörätie ja jalankulkuväylä tarpeellinen
- Rakennustyön aiheuttamat haitat mm. rakennustyöstä aiheutuva ääni ja vesikatkot ja niiden ennakoitavuus
- Puulinjan sijainti ja sen vaikutukset terasseihin mm. puiden roskaaminen
- Vetovoiman lisäys
- Kaivantojen vaikutus puupaaluisiin taloihin
- Pysäköintipaikkojen määrä säilytettävä ennallaan ja mahdollisesti lisättävä
- Pyöräpysäköinnin selkeä erotus autoille varatusta alueesta
- Reunakiveä torin ja pysäköintiruutujen väliin
- Puiden korkeuden rajoittaminen
- Liikuntarajoitteisten paikkojen lisäys Kivan ja torin huoltorakennuksen kohdille
- Hidastekorokkeiden tekeminen riittävän korkeina
- Ajoradan kapeus jakeluliikenteen näkökulmasta
- Tarve kuorman purkupaikalle
- Huoltoajoreitit ympyräparkin läheiseen kulmaan sekä Horninkatu 15 läheiseen porttikäytävään
- Kääntymistilat jakelu- ja linja-autoille
- Yrittäjät mukaan suunnitelmien tekoon ja nykyistä suunnitelmaa ei tulisi hyväksyä

Palautteen johdosta tehdyt muutokset suunnitelmaan

Saatujen muistutusten perusteella suunnitelmaan tehtiin pieniä päivityksiä. Lisäksi kaikkiin palautteisiin laadittiin vastineet, jotka käsitellään teknisen lautakunnan kokouksessa 22.1.2025.

Katusuunnitelmaan tehtiin seuraavat päivitykset:

- Horninkadun ja Helsingintien risteystä päivitetään niin, että kaksi autoa sopii ryhmittymään rinnakkain

- Horninkatu 15 nurkalta poistetaan yksi puu (jätetään puulle varaus), joka on nykyisen terassin kohdalla ja vaikuttaa porttikäytävään kääntymiseen
- Puurivin istutustiheyttä harvennetaan 1 metrillä
- Liikuntaesteisille tarkoitettun pysäköintipaikan lisäys Kivan-rakennuksen läheisyyteen
- Liittymien kääntymistilat tarkistetaan riittäväksi jakelu- ja linja-autoille